

מסורת הש"ס

(א) [נתקן שם, א.] (ב) [תוספתא]
 פירוש ה"ה, (ג) [בית שם, א.]
 (ד) [ע"י כהן, א.] (ה) [ע"י ע"ה]
 פירוש מ"ה, (ו) [תוספתא]
 (ז) [תוספתא]
 (ח) [תוספתא]
 (ט) [תוספתא]
 (י) [תוספתא]
 (יא) [תוספתא]
 (יב) [תוספתא]
 (יג) [תוספתא]
 (יד) [תוספתא]
 (טו) [תוספתא]
 (טז) [תוספתא]
 (יז) [תוספתא]
 (יח) [תוספתא]
 (יט) [תוספתא]
 (כ) [תוספתא]
 (כא) [תוספתא]
 (כב) [תוספתא]
 (כג) [תוספתא]
 (כד) [תוספתא]
 (כה) [תוספתא]
 (כו) [תוספתא]
 (כז) [תוספתא]
 (כח) [תוספתא]
 (כט) [תוספתא]
 (ל) [תוספתא]

הגרות הב"ה

(א) [ר"ה ד"ה ר"ה]
 יעקב אומר לעולם אינו
 עובד אלהים וכו' וכו' וכו'
 ולא הוא אומר: (ב) [ר"ה]
 ד"ה כן נה וכו' ולא כפי
 דעת אהבה בנחל מן העשרים
 וכו' ולא כפי דעת אהבה
 דהא בזה נפיק לטעם את
 כסא:

מוסף רש"י

כן נה נהרג על פחות
 משה פרוטה. כן נה
 שנה פרוטה. פחות משה
 פרוטה. אפי' דני ישראל
 לאו מתנה הוא דחיל
 פליה, נבי שני טביס
 מתנה הוא וכן נה נה
 על הגל כהנא (יג).
 ואחריה נה וכו' וכו'
 מתנה וכו' וכו' וכו'
 (יג) [ר"ה]
 (יד) [ר"ה]

הדר פרק ששי עירובין

סב.

עין מושפט
נר מצוה

א [מ"ה פ"ב מ"ה]
 ה' ט טו טז טז
 שם פ"ה א:
 ב ב מ"ה פ"ב מ"ה
 עירובין הלכה י
 טו טז טז טז
 ג ג מ"ה פ"ב מ"ה
 טו טז טז טז
 ד ד מ"ה פ"ב מ"ה
 טו טז טז טז
 ה ה מ"ה פ"ב מ"ה
 טו טז טז טז

רב ניסים גאון

כן נה נהרג על פחות
 משה פרוטה. כן נה
 שנה פרוטה. פחות משה
 פרוטה. אפי' דני ישראל
 לאו מתנה הוא דחיל
 פליה, נבי שני טביס
 מתנה הוא וכן נה נה
 על הגל כהנא (יג).
 ואחריה נה וכו' וכו'
 מתנה וכו' וכו' וכו'
 (יג) [ר"ה]
 (יד) [ר"ה]

רבינו חננאל

סוגיא דשמינית דירח
 לא שמה דירה, ובבבירה
 שמה ילמד מעשיו
 פליגי, ר' אליעזר (כיון)
 יעקב סב (כגון) [כיון]
 דחשיב אשכנזי דמים,
 תרי דשכחי דירייה בהרי
 גוי גזר כחו רבן אסור
 עד (שעברו) [ששכרו].
 תרי ישראל בהרי גוי דלא
 שכחי דירייה, אי שקרי
 דירייה לא גזר ביה רבנן,
 ור' מאיר ופניני דחד
 נמי דירייה, ואמור רבנן
 אין עירוב ולא ביטול
 רשות מועיל בהרי גוי עד
 שישכרו, וגי אינו נפיק
 (מא) [ל' ישראל, ואפי' דלא
 בעינן שכירות בריאה
 כפר דירייה ואכרבי
 כגון כיון, אלא אפי'
 שכירות רעועה דיי
 לן, אפילו הכי גוי
 לא משכיר (מא) [ל' ישראל]
 דחייש לבטלות, דחיל
 עלמא שכירות כפחות
 משה פרוטה מן הגוי
 הריא שכירות, וקיימא על
 כן נה נהרג על פחות
 משה פרוטה, ולא ניתן
 להישבון, פ"י כן נה נהרג
 על הגל שאחרות וזו היא
 מיתתן, ואם יגזל כן נה
 פחות משה פרוטה נהרג
 עליה, וישראל אין חיובין
 עליה, שאין ישראל חיובין
 אלא ספרותה, ומעלה
 לפיכך לא ניתן להישבון.
 מהתורה היתה והישיב
 את הגולה אשר גזל, ואם
 (וואן) גולה (אלא) אין
 השבה, גופה חצויה של גוי
 הרי הוא כדיר של בהמה,
 מותר להכניס ממוכה
 לבתים וכן הבתים לחכה,
 ואם יש שם ישראל
 אסור, דבר ר' מאיר.

גמ' לא שנה חד. ישראל יחיד דר עמו: שמה דירה. ויש לו
 רשות בנחל ונמלא ישראל המוליד לאחר מיתו שהוא מיוחד לו
 מוליד מרשות לרשות ורבנן גזר שלא להוליד מרשות לרשות בנחל
 עירוב דלמא אחי לאפוקי מרש"י לנה"ר: הרי הוא כדיר של בהמה.

גמ' יתיב אביי בר אבין ורב חנינא בר אבין
 ויתבי אביי גבייהו ויתבי וקאמרי בשלמא
 ר"מ קסבר "דירת עובד כוכבים שמה דירה
 ולא שנה חד ולא שנה תרי אלא ר' אליעזר
 בן יעקב סב קסבר אי קסבר דירה עובד
 כוכבים שמה דירה אפילו חד נמי ניתסר
 ואי לא שמה דירה אפי' תרי נמי לא ניתסר
 אמר להו אביי וסבר רבי מאיר דירת עכו"ם
 שמה דירה והתניא "הצירו של עובד כוכבים
 הרי הוא כדיר של בהמה אלא רב"ע "דירת
 עכו"ם לא שמה דירה והכא בגזירה "שמה
 ילמד ממעשיו קא מפלגי ר' אליעזר בן יעקב
 סבר כיון דעובד כוכבים "הצירו אשפיות
 דמים תרי דשכחי דירייה גזרו בהו חד
 לא שכיח לא גזרו ביה רבנן ור"מ סבר
 זמנין דמקרי ודיר ואמרו רבנן יאין עירוב
 מועיל במקום עכו"ם ואין ביטול רשות מועיל
 במקום עכו"ם עד שישכיר ועכו"ם לא מוגר
 מ"ט אילימא משום דסבר דלמא אחי
 לאחוזק ברשותו הניחא למ"ד שכירות
 בריאה בעין אלא למ"ד שכירות רעועה
 בעין מאי איכא למימר דאחמר רב חסדא
 אמר שכירות בריאה ורב ששת אמר
 שכירות רעועה מאי רעועה מאי בריאה
 אילימא בריאה בפרוטה רעועה פחות
 משה פרוטה מי איכא למאן דאמר מעכו"ם
 בפחות משה פרוטה לא והא שלח רבי
 יצחק ברבי יעקב בר גיורא בשמיה רבבי
 יוחנן יהוה יודעין ששוכרין מן העכו"ם אפילו
 בפחות משה פרוטה "ואמר רבי חייה
 בר אבא אמר רבי יוחנן "בן נח נהרג על
 פחות משה פרוטה ולא ניתן להישבון אלא
 בריאה במוהרקי ואבורגני רעועה בלא
 מוהרקי ואבורגני הניחא למ"ד שכירות בריאה
 בעין אלא למ"ד שכירות רעועה בעין מאי
 איכא למימר אפי' הכי חשיש עכו"ם לכשפיה
 ולא מוגר גופא חצירו של עובד כוכבים הרי
 הוא כדיר של בהמה "ומותר להכניס ולהוציא
 מן חצר לבתים ומן בתים לחצר ואם יש
 שם ישראל אחד אסור "דברי רבי מאיר רבי
 אליעזר בן יעקב אומר לעולם אינו אסור
 עד שיהו שני ישראלים אוסרים זה על זה

לאכול משמיתו אלא ודאי ר"ג דיבנה הוה ותחלה גזר על שמיה
 דאורייתא ושקט ספק יינן דרבנן ואפי' דר"ג קודם דר' מאיר הוה
 תלי אוחז בדמ"מ משום דפשיטא לן בכל דוכתא דחייש ר"מ למיעוט
 ולספרים נמי דגרסי הכא רש"י הא שמעינן ליה בפ"ק דחולין (דף ד.)

דס"ל כותים גירי אמת הן גבי מלת
 כומי מותרת דקמי רש"י אומר כל
 מזה שהחזיקו להם כותים יותר
 מדקדקין כה משראל ועוד דלסן
 מה חדשו ר' אמי ור' אסי "במה
 שעשאו עכו"ם גמורים לבטל רשות
 וליהן רשות והלא כן היו מעולם
 לכ"ע דלכא למימר דמעיקרא גזר
 ולא קבלו מיניהו דלענין שמיה ויין
 נסך הוא דקאמר הכס גזר ולא
 קבלו מיניהו וגרסא לר"י דנין דזוקי
 וזין כומי "לדירה אינן כעכו"ם ומה
 שלא הוסיף כומי נחסרין מחסר
 גמ' ר"ג אומר דזוקים וכומים אינן
 כעכו"ם היינו משום שלא בא המהרן
 אלא לתקן שלא יקשה דזוקי מאן
 דכר שמיא ועוד י"ל דאפילו ר"ג
 עלמו לא הוסיף דכדרי כשחלק על
 מנה קמא אלא דזוקי לבדו לפי שלא
 הניא רש"י אלא מזדוקי ואפי' אי
 גרס רש"י הכי פסקין בגמרא
 כ"כ אן יעקב ור' יוחנן נמי דקאמר
 נהגו כר"א בן יעקב "ואה"ר יוחנן
 נמי אמר הלכה כרש"י בגמרא
 וי"ל דלא פסקין בגמרא כר"א
 יעקב אלא על עיקר דכדרי דלא
 אסר נהג ישראל עד שיהו שנים
 אכל כהא דסבר ליה כח"ק דכותים
 כעכו"ם לא פסקין כותים ואפשר
 דכהא הלכה כרש"י דלפי כעכו"ם
 ועוד דהאידנא לא נפקא לן מידי
 לענין כותים לבסוף "שעשאו
 עכו"ם גמורים:

חצירו של עכו"ם הרי הוא כדיר
 של בהמה. ואם יש
 נמים הרבה של עכו"ם פתוחין בחצר
 מותר לישראל להכניס ולהוציא לשם
 מנהג שכן ישראל דר שם:
ועכו"ם לא מוגר. וא"ת ומעיקרא
 דס"ד דעמא משום דירת
 עכו"ם שמה דירה מ"ט דעירוב
 מהני ושכירות מהני וי"ל דעירוב
 וביטול דנין הוא דלא מהני שאין
 העכו"ם מכיר בהן אלא יודע הוא
 שישאל קויה רשותו בשכירות אלא
 השאל דלסיקא שזה כדיר של
 בהמה ומן הדיו לא גזי מידי לר"ך
 הוא לפרש מ"ט תקינו רבנן שכירות
 טפי מעירוב וביטול:

בן נח נהרג על פחות משה פרוטה ויא ניתן להישבון. פירש
 בקוטרס דגבי ישראל כתיב והשיב את הגולה אשר גזל אלא
 בעובד כוכבים לא כתיב הלכך כיון שעבר נהרג ואין משלם משמע ממון
 פירושו דלפילו בגזל מעכו"ם חצירו לא מייחב בהשגה ולא יתכן
 עכו"ם שמה דירה מ"ט דעירוב
 מהני ושכירות מהני וי"ל דעירוב
 וביטול דנין הוא דלא מהני שאין
 העכו"ם מכיר בהן אלא יודע הוא
 שישאל קויה רשותו בשכירות אלא
 השאל דלסיקא שזה כדיר של
 בהמה ומן הדיו לא גזי מידי לר"ך
 הוא לפרש מ"ט תקינו רבנן שכירות
 טפי מעירוב וביטול:
 בן נח נהרג על פחות משה פרוטה ויא ניתן להישבון. פירש
 בקוטרס דגבי ישראל כתיב והשיב את הגולה אשר גזל אלא
 בעובד כוכבים לא כתיב הלכך כיון שעבר נהרג ואין משלם משמע ממון
 פירושו דלפילו בגזל מעכו"ם חצירו לא מייחב בהשגה ולא יתכן
 עכו"ם שמה דירה מ"ט דעירוב
 מהני ושכירות מהני וי"ל דעירוב
 וביטול דנין הוא דלא מהני שאין
 העכו"ם מכיר בהן אלא יודע הוא
 שישאל קויה רשותו בשכירות אלא
 השאל דלסיקא שזה כדיר של
 בהמה ומן הדיו לא גזי מידי לר"ך
 הוא לפרש מ"ט תקינו רבנן שכירות
 טפי מעירוב וביטול:

לעיל אלא בישראל יחיד לא
 שיהו רבנן לדירת עכו"ם דירה ולא הוה אסור על ביתו של
 ישראל ולא ישראל אסור על ביתו שאין חילוק רשות עכו"ם:
 אמר

לומר כן לפי אותה טעם דפרק בתרא דעכו"ם (דף ע"א): דעבי
 דנהרג על שום פרוטה לא קשיא ליה דרבין הוא שיהרג אפי' דף ביתו של
 פרוטה דלמא ממון הוא ונמשכה נמי לא קני אלא נהרג ולי בגזל מעכו"ם איירי א"כ אפי'
 הוא לגבי עכו"ם דלא מחיל על פחות משה פרוטה ורבין הוא שיהרג אף על גב דלא קני ליה כיון
 לישראל וכל הגולנים דמייחבי על הגולה אפי' דלא קנו ליה אלא מהא דנהרג על גזל פחות משה פרוטה
 דפרשמי ושמעיה ליה דלחיי רבנן משראל מדקמי ולא ניתן להשגון כלומר דלוי חייב להחזיר וגזלן מעכו"ם היה חייב כיון דקפיד
 ולא כפ"ה דפטר (ו) בגזל מן העכו"ם משום דלא כתיבה ביה השגה ומשום קס ליה דגרסה מיעה לא מיפטר דלא שייך גבי
 עכו"ם דהא נטלו לטעין כסותו בהגזל בתרא (ב"ק דף קד). משמע דלא קנו אלא ביאוש ומוקמינן בלשונם עכו"ם ועוד דלפילו
 בישראל אי היו צעין חייב להחזיר ולא אמרינן קים ליה דגרסה מיעה דממוכה בפרק בן סורר (פסחים דף ע"ב). גבי בא במתמדת
 ומשני דהא דמייחב מיתה משום דמנער לישראל כלומר שהוא חסוד ממון צד עכו"ם דלון סכרל לומר שאם יעשו כשום ענין
 שימחייב מיתה ומאי לא ניתן להשגון כלומר כיון דלא קניא במשכיה ומשום קס ליה היסל דלמיהא של ישראל הוא דלא מייחב דמייחב
 וימנין דלא מייחב ומפרש שאינו בתורת השגון כלומר אם אכלו שאינו צעין לא מייחב ליה דמיו אלא כל זמן שהוא צעין ודאי חייב
 להחזיר אלא אין לפרש אינו בתורת השגון לענין שיפטר בהשגו ממיתה כמו ישראל ממלקות דהי כבך ניתק לעשה דלסן כן דהק
 בהם להעמידה בישראל ומשום דמנערינא דלוקמה בגזל מעכו"ם: מוהרקי ואבורגני. פירוש מוהרקי כתיבה וחזותות כמו
 מוהרקייהו דהי בטפסא דמלמא מנה בסוף החולין (יבמות דף מ"ז): ואבורגני "שלושים ור"ח פירש מוהרקי ואבורגני כמו בניין:
 ורבי

